

DATOS IDENTIFICATIVOS

Prácticas clínicas I

Materia	Prácticas clínicas I			
Código	V52G140V01208			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Meixoeiro)			
Coordinador/a	Alonso Pérez, María del Mar			
Profesorado	Alonso Pérez, María del Mar			
Correo-e	mar.alonso.perez@sergas.es			
Web	http://http://direcceuemeixoeiro.webs.uvigo.es/index.php/es/			
Descrición xeral	Esta materia achegará os coñecementos, habilidades e destrezas necesarias para o manexo das intervencións e actividades, relacionadas cos cuidados, que se corresponden, en xeral, coas necesidades básicas do ser humano e as súas posibles alteracións e, especificamente, cos cuidados relacionados coa atención que presta a enfermería en determinadas situacións de saúde/enfermidade: - Atención de enfermería ás persoas sometidas a intervención cirúrxica. - Atención de enfermería ás persoas con trastornos da función respiratoria, renal e urinaria, endocrina e metabólica, dixestiva, cardiovascular, neurolóxicas, con trastornos da función muscular e esquelética e con alteracións da función cognitivo/perceptiva.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermería, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional adecuada ás necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenvolvemento dos coñecementos científicos de cada momento e con nivelis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais e deontolóxicas aplicables.
B3	Saber aplicar os fundamentos e principios técnicos e metodolóxicos da enfermería
B4	Ser capaz de comprender o comportamento interactivo da persoa en función do xénero, grupo ou comunidade, dentro do seu contexto social e multicultural
B7	Saber comprender, sen prexuízos, ás persoas, considerando os seus aspectos físicos, psicolóxicos e sociais, cómo individuos autónomos e independentes, asegurando o respecto as suas opinións, crenzas e valores, ademáis de garantir o dereito á intimidade, a través da confidencialidade e o segredo profesional
B8	Promover e respectar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma na que viven so seu proceso de saúde-enfermidade
B9	Fomentar estilos de vida saudables e o autocoidado, sostendo o mantemento de condutas preventivas e terapéuticas
B10	Protexer a saúde e o benestar das persoas, familias ou grupos atendidos, garantindo a súa seguridade
B11	Saber establecer unha comunicación eficaz cos pacientes, familias, grupos sociais e compañeiros. Fomentar a formación e información para a saúde

B12	Aplicar o código ético e deontolóxico da enfermaría española, comprendendo as implicacións éticas da saúde nun contexto mundial en transformación
B13	Aplicar os principios da financiación sanitaria e sociosanitaria e utilizar adecuadamente os recursos dispoñibles
B14	Establecer mecanismos de avaliación, considerando os aspectos científico-técnicos e de calidade
B15	Ser capaz de traballar coa equipa de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais
B16	Ser capaz de utilizar os sistemas de información sanitaria
B17	Realizar coidados de enfermaría baseándose na atención integral de saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial
B18	Aplicar estratexias para adoitar medidas de confortabilidade e atención dos síntomas, dirixidas ao paciente e familia, na aplicación de coidados paliativos que contribúan a aliviar a situación dos pacientes en situacións de enfermidade e avanzada e/ou terminal
C4	Utilización dos medicamentos, avaliando os beneficios esperados e os riscos asociados e/ou efectos derivados da súa administración e consumo.
C8	Aplicar as tecnoloxías e sistemas de información e comunicación en os coidados de saúde
C11	Establecer unha relación empática e respectuosa co/a paciente e familia, acorde coa situación da persoa, problema de saúde e etapa de desenvolvemento.
C17	Aplicar o proceso de enfermaría para proporcionar e garantir benestar, calidade e seguridade ás persoas atendidas
C18	Coñecer e aplicar os principios que sustentan os coidados integrais de enfermaría
C29	Identificar as necesidades de coidado derivadas dos problemas de saúde
C31	Realizar as técnicas e procedementos de coidados de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos pacientes e familiares
C33	Ter unha actitude cooperativa cos diferentes membros do equipo
C49	Prestar coidados, garantindo o dereito á dignidade, privacidade, intimidade, confidencialidade e capacidade de decisión do paciente e familia
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión de la información
D4	Resolución de problemas y toma de decisiones
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar y multilingue
D6	Habilidades nas relacións interpersoais
D7	Razoamento crítico
D8	Aprendizaxe autónomo
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade
D10	Motivación pola calidade
D11	Sensibilidade cara a temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Ser capaz de participar nos coidados que teñan como finalidade garantir o maior grado de independencia das persoas nas súas necesidades máis básicas, fomentando unha óptima relación interpersoal que sexa garante da dignidade e confidencialidade	A1	B1	C4	D1
	A2	B3	C8	D2
	A3	B4	C11	D3
	A4	B7	C17	D4
	A5	B8	C18	D5
		B9	C29	D6
		B10	C31	D7
		B11	C33	D8
		B12	C49	D9
		B13		D10
		B14		D11
		B15		
		B16		
		B17		
		B18		

Contidos

Tema	
I. Control da infección	1 Asepsia, hixiene de mans. 2 Posta e retirada de luvas estériles

II. Coidado da ferida e apósitos.	1 Coidados da ferida. 2 Cambio de apósito. 3 Técnica Mõnldal. 4 Retirada de puntos e grapas.
III. Preparación e administración de medicación.	1 Preparación de medicación parenteral. 2 Purgado de soros. 3 Administración de medicación por vía IM, EV e Intradérmica.
IV. Accesos vasculares.	1 Extracción de mostra de sangue venosa. 2 Extracción de mostra de sangue arterial. 3 Vía endovenosa. Canalización e coidados.
V. Sondaxes.	1 Sondaxe vesical, masculino e feminino. Acceso e coidados. 2 Toma de mostra de ouriños. 3 Sondaxe nasogástrica. Acceso e coidados.
VI. Aspiración de secrecións.	1. Aspiración de secrecións orotraqueales. 2. Coidados e cambio da cánula de traqueostomía.
VII. Manexo de soportes informáticos e historia clínica electrónica.	1 Gacela. 2 Silicon. 3 lanus. 4 Confidencialidade. 5 Seguridade do paciente.
VIII. Vendaxes.	1 Vendaxe de contención. 2 Vendaxe compresivo. 3 Vendaxes en espiga, circular, en ocho...
IX. Riscos laborais.	1 Accidentes laborais. Protocolo de actuación. 2 Medidas de prevención. 3 Aislamentos.
X. Mobilización de pacientes.	1 Protección do paciente perante a mobilización. 2 Protección personal perante a mobilización.
XI. RCP e Primeiros Auxilios.	1 Conceptos básicos en urxencias, cardioloxía e ritmos. 2 Protocolos de actuación ante unha parada cardio-respiratoria. 3 Manexo do DESA-DEA. 4 Prácticas de simulación de situacións de emerxencia.
XII. Rotatorio das prácticas preprofesionales que permitan a aplicación dos coñecementos teóricos e metodolóxicos da enfermmería na práctica clínica	Prácticas en unidades de hospitalización médico-quirúrxicas.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Obradoiro	20	0	20
Prácticum, Practicas externas e clínicas	178	0	178
Cartafol/dossier	0	3	3
Prácticas de laboratorio	24	0	24

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Obradoiro	Obradoiros teórico-prácticos, onde o alumnado terá acceso a contidos específicos, necesarios para o mellor desenrolo das súas prácticas clínicas: - Uso de ferramentas dixitais e historia clínica electrónica. - Prevención de riscos laborais. - Vendaxes. - Mobilización de pacientes. - Ostomías. - RCP.
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Se realizan nas Unidades asistenciais Médicas e Cirúrxicas en forma de rotatorio clínico independente. Permiten incorporar os valores profesionais, competencias de comunicación asistencial razoamento clínico, xestión clínica e xuízo crítico, integrando na práctica profesional os coñecementos, habilidades e actitudes da Enfermería, baseados en principios valores asociados ás competencias descritas que conforman o Título.
Cartafol/dossier	Avalíase a presentación dun caderno que entregarán ao finalizar as dúas rotacións. Este caderno constará dun diario reflexivo sobor as prácticas e un plan de coidados para un paciente que o/a alumno/a haxa elixido nunha das dúas rotacións.
Prácticas de laboratorio	As prácticas de simulación sirven para aproximar ó/a alumno/a á realidade, integrar a teoría con a práctica e adquirir habilidades necesarias, antes de realizar as prácticas clínicas nas unidades. Ao finalizar as actividades na sala de prácticas de simulación, o/a estudante será capaz de demostrar as habilidades de razoamento e destrezas precisas para realizar os procedementos que realizará posteriormente nas prácticas clínicas. O desenrolo das prácticas de laboratorio realizarase da seguinte forma: 1. Exposición do procedemento, pola profesora, mostrando cómo identificar e informar ao paciente, manipular os materiais necesarios para a técnica, realización de dita técnica e as súas indicacións. 2. As/os alumnas/os repetirán o procedemento diante da profesora, expresando dúbidas e acadando indicacións desta. Escenificarán unha situación a partir dun caso exposto pola profesora, simulando e aplicando individualmente, de forma integrada, todos os coñecementos. Isto repítese cantas veces sexa preciso ata que sexan capaces de realizar o procedemento, razoando cada paso. 3. Estableceranse grupos de estudantes, que realizarán, de forma rotatoria entre eles/as, os procedementos e irán recibindo as consideracións críticas dos/as seus/súas compañeiros/as de grupo.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	Realizarase mediante titorias na aula de simulación, ou ben por email.
Obradoiro	Realizarase in situ, aclarando as dúbidas que o alumnado xenere.
Prácticum, Practicas externas e clínicas	A profesora tutora mantense en contacto co alumnado, a través de visitas nas unidades de hospitalización asignadas, así como a través do correo electrónico, para indagar acerca de problemas, dúbidas ou conflitos que poidan surxir durante o desenrolo das mesmas.
Cartafol/dossier	O alumnado poderá revisar de forma individual, xunto á profesora, o contido deste caderno.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Obradoiro	Asistencia aos obradoiros teórico-prácticos. A asistencia a estes obradoiros é obrigatoria falta de asistencia a ditos talleres, sempre por motivos xustificadas, reducirá de forma proporcional a puntuación. Para acadar a puntuación máxima neste apartado, é necesario ter acudido á totalidade de ditos obradoiros, en horario completo, e descontarase 0.1 puntos (do total de 2) por cada hora de ausencia aos mesmos.	20	A1 B1 C4 D1 A2 B3 C8 D2 A3 B9 C31 D3 A4 B10 C33 D4 B12 C49 D5 B15 D7 B16 D8 B17 D9 D10 D11

Prácticum, Practicas externas e clínicas	Informe do/a supervisor/a da Unidade onde realizan as prácticas, ao rematar a rotación, con asesoramento das/os enfermeiras/os que as/os tutelaron, mediante observación e cumplimentación dun informe achegado pola profesora.	40	A2 A3 A4	B7 B8 B9	C4 C8 C11	D1 D2 D3
					B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B17 B18	C17 C18 C29 D7 D8 D9 D10 D11
Cartafol/dossier	Avalíase a presentación dun caderno que entregarán ao finalizar as dúas rotacións. Este caderno constará dun diario reflexivo sobor as prácticas e un plan de coidados para un paciente que o/a alumno/a haxa elixido nunha das dúas rotacións	20	A1 A2 A3 A4	B3 B7 B8 B12 B14	C17 C18 C29	D1 D2 D3 D4 D7 D8 D9 D10 D11
Prácticas de laboratorio	Unha vez rematadas as prácticas de laboratorio, o alumnado deberá realizar, de forma individual, un dos procedementos estudados, elixido ao azar. A profesora realizará unha valoración (de 0 a 10), das destrezas e coñecementos acerca de dito procedemento que mostre o/a alumno/a. É imprescindible acadar unha puntuación mínima de 5 puntos nesta proba para poder realizar as prácticas clínicas nas unidades de hospitalización. No caso de non acadar esta puntuación nun primer momento, o/a alumno/a poderá dispor dunha segunda oportunidade para realizar la proba.	20	A1 A2 A3 A4 A5	B3	C31	D2 D4 D7 D8 D10 D11

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar as prácticas, é necesario ter realizado a totalidade das horas requiridas.

As ausencias, sempre xustificadas, deben ser recuperadas, bien en horario de tarde, en sábados o en días lectivos posteriores á finalización do periodo de prácticas, sempre dentro do periodo lectivo, e nunca imprecando doblaxe de turno (realizar prácticas en horario de mañá e tarde nun mesmo día). Esta recuperación deberá facerse sempre previo acordo coa profesora tutora e o/a supervisor/a da unidade na que estea realizando as prácticas.

No caso de non acadar as competencias requiridas durante as prácticas, éstas poderán prolongarse o tempo que sexa necesario ata acadalas, sempre dentro do periodo lectivo da asignatura.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Galarreta Alperete, S; Martín García, C., **ENFERPEDIA. TÉCNICAS Y PROCEDIMIENTOS DE ENFERMERÍA**, 1ª, Editorial Médica Panamericana, 2018

Lewis, Hagler, Bucher, Heitkemper, Hardin, Kwong and Roterts, **GUÍA PRÁCTICA DE ENFERMERÍA MÉDICO-QUIRÚRGICA: EVALUACIÓN Y ABORDAJE DE PROBLEMAS CLÍNICOS**, 10ª, Elsevier, 2018

NANDA INTERNACIONAL, **DIAGNÓSTICOS ENFERMEROS. DEFINICIONES Y CLASIFICACIÓN 2015-2017**, Elsevier, 2015

Guías FEMORA: Procedementos e protocolos de enfermaría, <https://femora.sergas.es/>, SERGAS,

Guías ULCERAS FORA, <https://ulcerasfora.sergas.gal/>, SERGAS,

GNEAUPP. Grupo nacional para el estudio y asesoramiento en Úlceras por Presión y Heridas Crónicas.,

<https://gneaupp.info/>,

Bibliografía Complementaria

Actualización en enfermería. Listado de diagnósticos NANDA,

<https://enfermeriaactual.com/listado-de-diagnosticos-nanda/>,

Actualización en enfermería. Dominios y clases, <https://enfermeriaactual.com/dominios-y-clases/>,

NANDA - Gordon. DIAGNÓSTICOS NANDA SEGÚN DOMINIOS Y CLASES EN LA TAXONOMÍA II,

https://mundoenfermero.com/nandanocnic/gnanda_dominioclase.php,

NANDA - Virginia Henderson, https://mundoenfermero.com/nandanocnic/hnanda_dominio.php,

NOC Objetivos, <https://mundoenfermero.com/nandanocnic/noc.php>,

NIC Intervenciones, <https://mundoenfermero.com/nandanocnic/nic.php>,

---

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Enfermaría clínica II/V52G140V01205

Prácticas clínicas II/V52G140V01303

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Ética e lexislación/V52G140V01202

Farmacoloxía e dietética/V52G140V01203

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana/V52G140V01101

Bioquímica: Bioquímica/V52G140V01103

Estatística: Estatística/V52G140V01106

Fisioloxía: Fisioloxía/V52G140V01105

Fundamentos de enfermaría/V52G140V01107

Enfermaría clínica I/V52G140V01204

Introdución á enfermaría clínica/V52G140V01201

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen
Presencial.

* Metodoloxías docentes que se modifican

A metodoloxía presencial na práctica clínica poderá ser modificada segundo evolucione a crise sanitaria orixinada polo coronavirus SAR-CoV-2(COVID-19) seguindo a normativa autonómica ou nacional que lle sexa de aplicación.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)

Realizaranse a través das aulas do campus virtual da Uvigo .
